

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ

ՄԵՐ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ ՍՐԲՈՑԸ

Հունիսի 29-ն է, մեր ժողովրդի ամենամեծ թալան օրերից մեկը, Մեսրոպ Մաշտոցի տոնը:

Ս. Էջմիածնի միաբանությունը մեկնում է Օջական Սուրբի տոնը կատարելու:

Ամենամիտության և սրբազան ուխտավայրը հայ հավատացյալ ժողովրդի Մաշտոցի դամբարանն է:

Դարերի ընթացքում այն սրբապործվել է հայ ժողովրդի սիրով, հավատով և Մաշտոցի գործի հաղթանակներով:

Եվ ահա մեր ամյոնն օրհնում է դեպի Օջական: Ճանապարհին ուրախ բացականչություններով մեզ ողջունում են հավատացյալ դուռնացիներն ու դեղջկուհիները:

Մենք մոտենում ենք Օջականին... Արագածի սրբազան լանջերից, ժամանակի հավերժածուկի երգերի միջից իր լուսադարձառ կերպարով, իր հզոր փառքով և իր անպատճելի վեհությունը բարձրանում է հայ ժողովրդի հանձարեղ զավակը:

Թվում է, թե նա կենդանի է և կանգնած օտրի գագաթին, հայացքը Մասսին ուղղած, գրիչը մեկնած հայ ժողովրդին, ինչպես մաքի անհաղթահարելի դորություն և հոգու անընդգրկելի մեծություն, թարթում է իր զավակներին, կանչում, կանչում բոլորին, թե մեծին, թե փոքրին:

Եվ ահա նրա շուրջը բարձրանում են մագաղաթի բուրդերը և գրիչների խրճիկները դիպում են ու լինանում:

Ու զավիս է հայ ժողովուրդը ամենի փողմից, զավիս են մեծերն ու փոքրերը, երիտասարդներն ու ծերունիները, պատանիներն ու մանուկները և միլիոնավոր ձեռ-

քերի վրայով բարձրանում է դեպի վեր մեր փառքը, մեր սրբությունն սրբոցը, Մեսրոպ Մաշտոցը:

— Լուռ և ուշադիր...— չչնջում է մեզանից ամեն մեկը.— գինյի՛ր այս սուրբ ոգեվորությամբ, այս նախնական զգացումների լիությունը և թող սրբառ ճախրի մեծազույն հանձարի մեծագործ վճռականությամբ ու փառքով:

Այո, այսպես է նա. այսպես է ապրել և մոռանել դարեր շարունակ ու ոչ մի վիշտ, ոչ մի աղետ, որքան էլ այն լինի հուսահատական ու ներգործոն, չի կարողացել հայ մարդուն մոռացնել տալ այս վեհադույնը:

Այսպես է եղել Մաշտոցը, այսպես էլ կմնա:

Անցնում ենք Օջականի ձորը, որ Արարատյան դաշտի վերջին եզրերը բաժանում է Արագածի ստորոտներից:

Ձորի մեջով ուրախ կարկաչներով հոսում է դետը, որն իր ալիքների շույլ համբույրներով զարդարում է Արագածի հպարտատեսք լանջերը:

— Ահա խորհեացին,— բացականչում է ուղեւորներից մեկը,— ահա այն ջրաղացը, ուր պատասպարվել է հայ պատմադրության մեծասիրտ քերթողահայրը, որը իրեն հետապնդող խավարամիտ տարրերի գեղից ազատվելու համար հաղել է ջրաղացպանի ալրաթաթախ ջուրճերը:

Բոլորիս հայացքները միանում են և մեկ աչք դարձած բեկեռվում ջրաղացին: Երեվում են միայն լաստահիմ պատերի միասորդները:

Պորենացի... Մեսրոպի լավագույն աշակերտներից մեկը. իսկ Եղիշեն, Կորյունը եղնիկը, Փարպեցին, ահա նրա դործի կենդանի վկաները։ Սիրտդ ճշգրիտ է ուրախությունից։

Այլոսն հազիվ հաղ շնչելով համբալ մեկ աջ և մեկ ձախ փնջացնելով և երբեմն երբեմն ծուխի բարակ քուլաներ բաց թողնելով բարձրանում է սարն ի վեր... Ծանր են մեր քայլերն ու շարժումները, այդ ընտանիք է և հոգեբանական, մենք մոտենում ենք սրբազնաշիրիմին։

Քարափի կատարին, որպես նրա բնական շարունակություն բարձրանում է դուրի դպրոցի երկհարկանի փառահեղ շենքը... պատուհաններից կախ ընկած դեմքերը զվարթ են ու խնդուն, լսվում են նրանց երգերը։ Օղբ առավել դուրեկան ու քաղցր է դառնում։

Ի՞նչ պատմական դուգադիպություն՝ Մեսրոպ Մաշտոց, Պորենացի և նոր սերունդ։ Երեք փառք, երեք կոթող կողքի կողքի... Ո՞րքան հրապուրիչ է, ո՞րքան դեղեցիկ։

Եւ ահա սարի կատարին կանգնած է նա, հայ հանճարը, ժամանակի պես իմաստուն, պատմության պես անխորտակելի և ճշմարտության պես արդար... կանգնած է նա հպարտ ու վեհ, իր դրժյա սուրբ մեկնած դարերի փոթորիկներին ու արհալիրքներին, կանգնած է նա զլսաթաղեմ և ուրախ, լի հավատով ու ողբիորությամբ, կանգնած է մեր սրբություն սրբոց՝ Մեսրոպ Մաշտոցը։

Ո՞րքան մրրիկներ են անցել Արագածի վրան կատարներով, ո՞րքան կայծակներ են ժայթքել նրա սրբազան լանջերին, և ո՞րքան արյունախում հորդաներ Շապուհների ու Հազկերտների, Բուդաների ու Լենկթեմուրների, Շահաբանների ու սուլթանների լայնվել են մեսրոպյան զենքին և փչրվել, իռլիացել և արյունաքամ, կորաքամակ ու ամոթալարաւ հաղիվ հաղ կարողացել են հողալրել մեսրոպյան զենքի մահաբեր հարվածներից։

Գիտնականներն ու իմաստունները չեն,

որ պիտի փառարանեն նրան, լանսատեղծներն ու վիպերգողները չեն, որ պիտի դրվատեն նրա դործն ու փառքը և ոչ էլ մարդկային լեզուն և դրաշմունքը. ոչ, պատմությունն է նրա փառարանիչը, ժամանակն է նրան մեկնաբանողը և հավերժությունն է նրա քաջահայտիչը։ Եվ նա միացած է պատմության, ժամանակի և հավերժության հետ, իսկ այս բոլորի կենդանի ապացույցը՝ Հայ ժողովուրդն է։

Սկսվում է պատարադը, սակայն հավատացյալ զանդվածները պատարադի համար չէ, որ խռովել են այստեղ։ Նրանք եկել են սրբազան շիրիմը համբուրելու, եկել են նվիրվածությամբ, լի երկյուղով և հավատով։ Եւ մարդիկ իրար ճգմելով ու տրորելով խոսում են դեպի դամբարանը,

Հերթի կանդնածների շարքերը քանի զնում ստվարանում են։ Վառելով մոմերը և ծնկաչոք դամվելով դամբարանին նրանցից և ոչ մեկը հանձն չի առնում հոգաբարձրությամբ լստանվել նրանից։

Դամբարանից հաղիվ հաղ դուրս պոկվողների դեմքերը արաստովոր կերպով փայլում են, նրանց աչքերում նկատելի է ինչ որ բոց ու կայծ և նրանք շնչում են «Փառք քեզ տեր, հազար բերան փառք»։

Հետզհետե աճող բազմության մլրմունջները դադարում են, երբ սեղանից հնչում է պատարադիչ քահանայի քարոզը։

Նա հակիրճ նկարադրում է Մեսրոպյան դարաշրջանում հայ ժողովրդի դոթությանը սպառնացող վտանգները, երբ դաժան տիրողները վճռել էին հրի ու սրի միջոցով բնաջնջել հայ ժողովրդին և վերացնել նրան։ Նա պատմում է դրերի գլուխի քաղաքական նշանակությունը, շնչելով, որ այն ոչ միայն զենք հանդիսացավ քրիստոնեությունը արմատալորելու և ոսկեդարի մատենագրությունը ստեղծելու, այլ և հղորդեց զենքերից մեկը դարձավ հայ ժողովրդի ֆիզիկական գոյությունը պահելու և պաշտպանելու այն բոլոր սոսկալի արհալիրքներից ու փոթորիկներից, ու

րոնք հետագա դարերում ժայթքեցին Հայ
ժողովրդի գլխին:

— Մեսրոպյան զենքը՝ դրերի գլուխը
մեզ տվեց արվեստ ու գրականություն,
ճարտարապետություն և լեզու, կուլտու-
րա և քաղաքականություն—քաջականչում
է քարոզիչը, այն մեզ հասցրեց մեր այս-

օրվա լուսապայծառ կյանքին, Հայ պետա-
կանության:

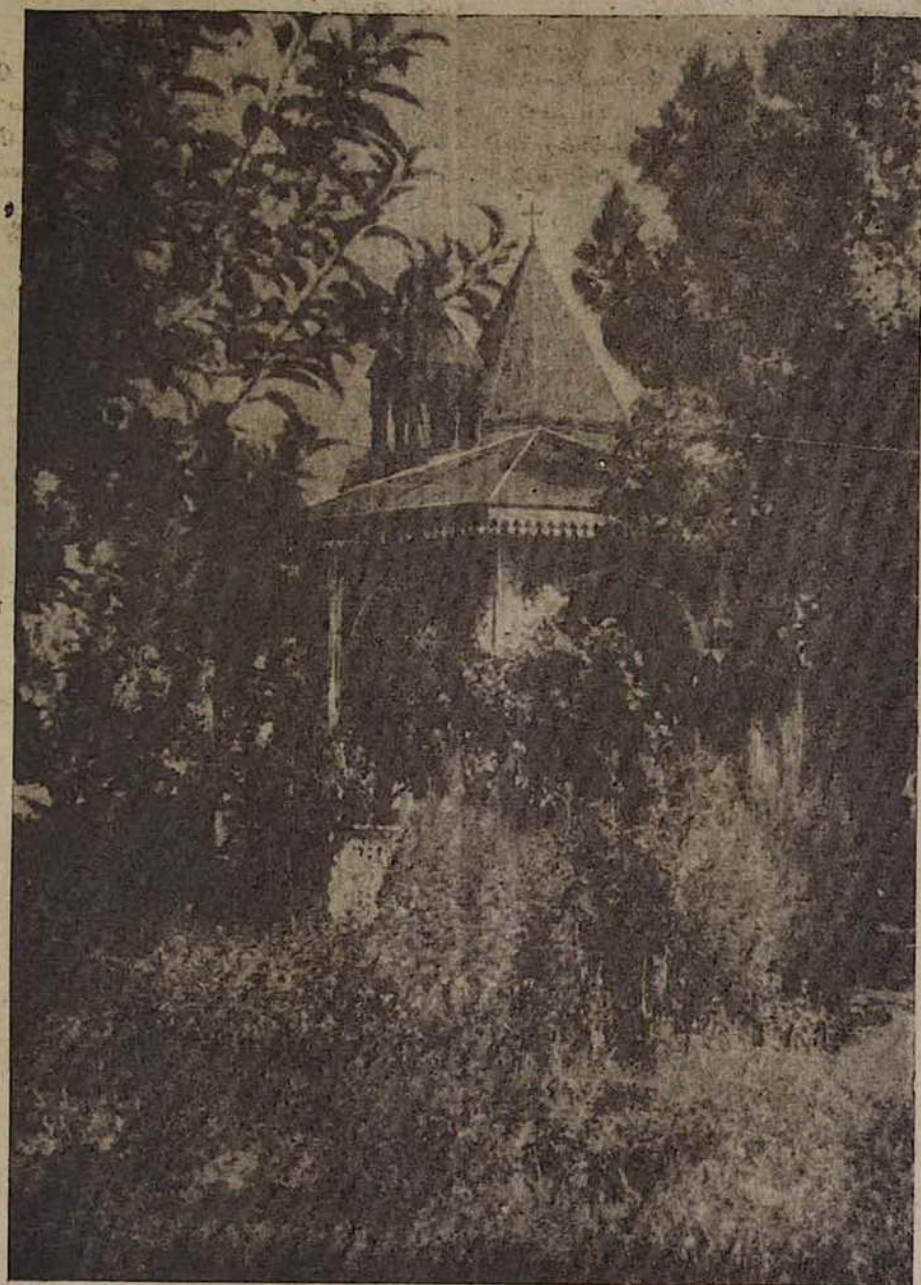
Պատարազն ավարտվում է:

Մենք հրաժեշտ ենք տալիս Օշակա-
նին... Իսկ նա հավերժության հետ կանդ-
նած է սարի կատարին, հայացքը Մասսին
հառած ու գրելը ժողովրդին մեկնած...

20—6—44 թ.

Օշական

ՌՈՒՐԵՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՎԵՆԵՐԱՆԻ ՏԱՂԱՎԱՐԸ